

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies nr. 59

Over het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 27 juli 2017 betreffende de bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie door de toekenning van steun voor economische doeleinden aan ondernemingen en met ondernemingen gelijkgestelde onderzoeksinstellingen, en de ordonnantie van 27 juli 2017 ter bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie door de toekenning van steun met niet-economische finaliteit ten voordele van non-profitorganisaties, onderzoeksorganisaties en ondernemingen.

De Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB-BHG) is een adviesorgaan van de Brusselse regering. Hij is samengesteld uit vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, werkgevers, werknemers en collectieve onderzoekscentra in het Gewest.

Dit advies is opgesteld door de RWB-BHG-werkgroep "ordonnanties" onder voorzitterschap van Carine Lambert van Essencia. De werkgroep bestond uit Aurore De Boom (ULB), Ludwig De Locht (SIRRIS), Herman Derache (SIRRIS), Simon Desplanque (USLB), Bruno Gérard (BRUXEO), Etienne Gicquel (HELDB), Carine Lambert (Essencia), Isabelle Lefebvre (ULB), Johan Van Dessel (BuildWise) en Walter Ysebaert (VUB). Het advies werd door de Raad goedgekeurd op 29 maart 2023.

Voorwoord

Op 27 januari 2023 heeft de regering in eerste lezing het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 27 juli 2017 betreffende de bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie door de toekenning van steun voor economische doeleinden aan ondernemingen en met ondernemingen gelijkgestelde onderzoeksinstellingen, en de ordonnantie van 27 juli 2017 ter bevordering van onderzoek, ontwikkeling en innovatie door de toekenning van steun met niet-economische finaliteit ten voordele van non-profitorganisaties, onderzoeksorganisaties en ondernemingen goedgekeurd. De Raad werd vervolgens verzocht advies uit te brengen over dit voorontwerp en over de toelichtingen. Dit advies is gebaseerd op de door het kabinet Trachte ontvangen geconsolideerde versie van de voorontwerp-ordonnanties en de toelichtingen, na de eerste lezing door de Regering.

Advies van de Raad voor het Wetenschapsbeleid

1. Algemene overwegingen

In het algemeen steunt de RWB het beginsel om overheidsmiddelen te bestemmen voor projecten met een sociaal of ecologisch voorbeeldkarakter. De RWB plaatst echter vraagtekens bij de criteria die zullen worden gebruikt om het sociale en ecologische voorbeeldkarakter van een project te definiëren.

Hoewel de beginselen betreffende de voorbeeldfunctie in de ontwerpordonnanties zijn opgenomen in artikel 5/2, §2 en §3, moeten de precieze criteria voor de beoordeling van de voorbeeldfunctie van een project nog door de regering worden vastgesteld, zoals bepaald in §4. In diezelfde paragraaf wordt echter gepreciseerd dat die criteria zullen worden vastgesteld in het kader van de omzetting van de bepalingen "die voortvloeien uit het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met inbegrip van de Europese taxonomie van duurzame economische activiteiten".

De RWB wijst er echter op dat de Europese taxonomie is ontwikkeld in een ander kader dan dat van de innovatiesteun, namelijk dat van de financiële sector. De Europese "taxonomische" criteria zijn bedoeld om per activiteitssector te bepalen of een activiteit duurzaam is. Zij zijn derhalve geen geschikte criteria op de schaal van een project. Bovendien zijn de criteria voor onderzoeksactiviteiten in de Europese taxonomie pas van toepassing vanaf de fase van onderzoeksactiviteit TRL 6¹.

Ten slotte zijn deze criteria uitsluitend gericht op het "best level" op basis van een iteratief proces dat er op gericht is om mee te evolueren met de wetenschappelijke en technologische vooruitgang. Volgens een eerste raming van de Europese Commissie zou echter slechts 1 tot 5% van de bedrijven aan de taxonomische normen voldoen (zie FAQ van de EU-Commissie).²

De RWB is daarom van mening dat de verwijzing naar het Europese kader gekoppeld aan de Europese taxonomie ongepast is en de investeringen in innovatie in het Gewest kan belemmeren, indien deze criteria strikt als gunningscriteria zouden worden toegepast.

Voorts wil de RWB geraadpleegd worden over het Brusselse analyserooster dat zal worden gebruikt om te bepalen of een project al dan niet een voorbeeldfunctie heeft.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139&from=FR>

² https://finance.ec.europa.eu/system/files/2021-04/sustainable-finance-taxonomy-faq_en.pdf: "Estimates and early testing of the climate taxonomy criteria show a low overall Taxonomy alignment today in companies' activities and investment portfolios (between 1% and 5%, with many companies and investment portfolios standing at zero). While this figure is expected to rise significantly with the implementation of the Green Deal, it highlights the extent of the transition still required towards carbon neutrality by 2050."

2. Complexiteit van het juridisch kader op milieugebied

Gezien de toenemende complexiteit van het toepasselijke rechtskader op milieugebied en de constante en snelle evolutie ervan, zou het mogelijk moeten zijn om bij de analyse van de voorwaarden voor steunverlening een onderscheid te maken dat rekening houdt met de ernst van de vastgestelde inbreuk, zodat steun kan worden verleend wanneer de vastgestelde inbreuk geen gevolgen heeft gehad voor het milieu (artikel 2§4, van beide ordonnanties).

3. Bijzondere overwegingen

3.1. Economische ordonnantie

3.1.1. Artikel 21

De RWB merkt op dat living lab projecten onder de de-minimis-regel vallen. In het algemeen wenst de RWB een verduidelijking van de toepassing van de de minimis-regel, met name rekening houdend met het type partners en op basis van wat in naburige regio's/staten wordt toegepast.

De RWB steunt ook elk initiatief van de Regering om de mogelijkheden van de Europese steun voor innovatie te verruimen en te voorkomen dat steun die op grond van de de minimis-regel wordt verleend, wordt meegerekend.

3.2. Niet-economische ordonnantie

3.2.1. Artikel 19

De RWB wenst verduidelijking over wat wordt bedoeld met "wetenschappelijke en technische bekwaamheid van de partnerentiteit" en volgens welke criteria dit zal worden beoordeeld en door wie.

De RWB begrijpt niet wat wordt bedoeld met "kosten van contractonderzoek". Ook dit begrip moet worden verduidelijkt.

3.2.2. Artikel 26

De RWB vindt dat deze steun voor het opzetten van projecten beschikbaar moet zijn voor "Joint R&D" en EFRO-projecten.